

ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 : 18 มกราคม 2545 <http://epid.moph.go.th/>

วิทยาลัยศัลยกรรมระบาดวิทยา

“เป็นศูนย์กลางความเชี่ยวชาญ พัฒนามาตรฐาน ประสานเครือข่ายระบาดวิทยา
ของประเทศและสากล มุ่งผลดีนำแนวทางเสริมสร้างสุขภาพ”

สัปดาห์ที่ 2 ระหว่างวันที่ 6–12 มกราคม 2545

ส่งรายงานข้อมูลเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยาเร่งด่วนทันตามกำหนดเวลา

ในสัปดาห์นี้ 44 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 57.89

สารบัญ

✦ ก้าวทันโรค

- พบความคลาดเคลื่อนของข้อมูล

สถานการณ์การเฝ้าระวังโรคทางระบาด

วิทยาเร่งด่วน

✦ ข้อมูลรายงานสถานการณ์การเฝ้าระวังโรค

ทางระบาดวิทยาเร่งด่วน

สัปดาห์ที่ 2 (6 - 12 มกราคม 2545)

✦ แผนภูมิโรคไขเลือดออก

✦ สรุปข่าวการระบาด

(วันที่ 1 – 13 มกราคม 2545)

✦ บันทึกท้ายบท

ทุกรายงานมีคุณค่าต่อระบบเฝ้าระวัง
และการควบคุมป้องกันโรค โปรดช่วยกันส่ง
ให้ทันเวลาตรวจสอบ จำนวนและความถูกต้อง

โปรดส่งรายงานให้กองระบาดวิทยา
ภายในเช้าวันอังคาร

ก้าวทันโรค

พบความคลาดเคลื่อนของข้อมูลการเฝ้าระวังโรคระบาดวิทยาเร่งด่วน

กลุ่มงานระบาดวิทยาโรคติดต่อ

กองระบาดวิทยา

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

จากการประชุมแจ้งข่าวการระบาดประจำสัปดาห์ของกองระบาด
วิทยาช่วง 2 – 3 สัปดาห์ที่ผ่านมา พบปัญหาการตรวจสอบการระบาด
ที่มาจาก **ความคลาดเคลื่อนของข้อมูล** เฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยา
เร่งด่วนหลายครั้ง ข้อมูลที่คลาดเคลื่อน มาจากความเข้าใจผิดของ
ผู้รายงานโรคจากจังหวัด จากการตรวจสอบข้อมูลประจำสัปดาห์โดยกอง
ระบาดวิทยาพบว่า ข้อมูลบางโรคที่สูงผิดปกติในสัปดาห์นั้นๆ ในบาง
จังหวัดไม่ใช่จำนวนผู้ป่วยที่มีวันรับรักษาในสัปดาห์นั้นทั้งหมด แต่เป็น
จำนวน ผู้ป่วยทั้งหมดที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดได้รับรายงานใน
สัปดาห์นั้น เช่น จังหวัด ก. ได้รับรายงานผู้ป่วยโรคหัด 30 รายใน
สัปดาห์ที่ 1

- 16 -

ของเดือนธันวาคม จึงรายงานมาที่กองระบาดวิทยาเป็นจำนวนผู้ป่วยโรคหัดในสัปดาห์นั้นทั้งหมด เมื่อตรวจสอบข้อมูลพบว่า สถานบริการสุขภาพหลายแห่งส่งรายงานช้า มีผู้ป่วย 20 ราย ที่วันรับรักษาตั้งแต่เดือนสิงหาคมถึงเดือนพฤศจิกายน ดังนั้น จึงควรรายงานเป็นผู้ป่วยในสัปดาห์นั้นจำนวน 10 ราย ส่วนอีก 20 ราย ให้รายงานเป็นจำนวนผู้ป่วยสะสม

ปัญหาการรายงานโรคทางระบาดวิทยาเร่งด่วนที่พบอีกประการหนึ่งคือ การ**รายงานช้า** ซึ่งอาจมาจากหลายสาเหตุ เช่น สถานบริการส่งรายงานช้า จังหวัดขอให้ส่งครบทุกแห่งแม้จะเลยเวลาที่กำหนด หรือรอผลการตรวจยืนยันทางห้องปฏิบัติการ โดยที่การรายงานโรคทางระบาดวิทยาเร่งด่วนประจำสัปดาห์นั้น เกิดขึ้นจากความล่าช้าของข้อมูลเฝ้าระวังโรค (รง.506) ทำให้ไม่สามารถตรวจจับการระบาดของโรค และตอบสนองต่อปัญหาไม่ทันการ การรายงานโรคทางระบาดวิทยาเร่งด่วนมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้**รู้เร็ว พบความผิดปกติเร็ว และตอบสนองเร็ว** โดยเฉพาะในระดับพื้นที่ ดังนั้นเมื่อจังหวัดได้รับรายงานผู้ป่วยมากผิดปกติในสัปดาห์นั้น ควรตรวจสอบข้อเท็จจริงว่าเกิดการระบาดขึ้นที่ใด สอบสวนและควบคุมโรคได้หรือไม่อย่างไร หรือเกิดจากความผิดพลาดของข้อมูล

เพื่อประโยชน์ของการเฝ้าระวังโรคทุกระดับ จึงขอเน้นย้ำความเข้าใจที่ถูกต้องของการรายงานโรคทางระบาดวิทยาเร่งด่วนคือ **ความรวดเร็ว** ของการรายงาน และรายงานข้อมูลในแต่ละสัปดาห์อย่างถูกต้อง โดยผู้ป่วยที่มี **วันรับรักษาในสัปดาห์นั้น** รายงานเป็นจำนวนผู้ป่วยในสัปดาห์นั้น ส่วนผู้ป่วยที่มีวันรับรักษาในช่วงก่อนหน้านั้นให้รายงานเป็นจำนวนผู้ป่วยสะสม

สรุปข่าวการระบาดช่วงวันที่ 1 – 13 มกราคม 2545

โดย สถาบันพัฒนานักกระบาดวิทยา

กองระบาดวิทยา

โรค/สถานที่เกิดโรค	แหล่งข้อมูล	ผลการสอบสวนเบื้องต้น	การดำเนินการ
โรคอุจจาระร่วง จังหวัดแม่ฮ่องสอน	หนังสือพิมพ์มติ ชน วันที่ 6 มกราคม 2545 นักท่องเที่ยวใน จังหวัด แม่ฮ่องสอน 17 ราย มีอาการ อุจจาระร่วง	ได้ประสานกับฝ่ายเวชกรรมสังคม โรงพยาบาล ศรีสังวาลย์ พบว่าทางโรงพยาบาล ได้รับแจ้ง ให้ไปตรวจรักษาผู้ป่วยนักท่องเที่ยว ชาวต่างชาติ มีอาการอุจจาระร่วง พบผู้ป่วย จำนวน 9 ราย ชาย 3 ราย หญิง 6 ราย อายุ ระหว่าง 47 – 68 ปี เริ่มป่วยวันที่ 1 มกราคม 2545 ผู้ป่วยทุกรายมีอาการถ่าย ท้อง พบมีอาเจียน 3 ราย (33%) ปวดท้อง 2 ราย (22%) ใช้ 1 ราย (11%) ทั้งหมดได้รับการ วินิจฉัยโดยอาการทางคลินิก พบ diarrhea 4 ราย gastroenteritis 2 ราย colitis 1 ราย ที่เหลือ ไม่ทราบการวินิจฉัย แพทย์ให้การรักษาด้วยยา norfloxacin ไม่ได้ยืนยันการวินิจฉัยทาง ห้องปฏิบัติการ ประวัติการรับประทานอาหาร ได้รายละเอียดเพียงรับประทานอาหารเช้าที่ โรงแรม อาหารกลางวันและเย็นรับประทานที่ ร้านอาหารในเมือง ผู้ป่วยทั้งหมดและคณะ นักท่องเที่ยวได้เดินทางต่อไป	ไม่สามารถติดตาม รายละเอียดเพิ่มเติมได้
โรคอาหารเป็นพิษ จังหวัดเชียงราย	ศูนย์ระบาด วิทยาภาคเหนือ จังหวัดลำปาง มี ผู้ป่วยโรค อาหารเป็นพิษ จำนวน 22 ราย ในศูนย์เด็กเล็ก ตำบลโรงช้าง อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย	พบผู้ป่วย จำนวน 22 ราย ในศูนย์เด็กเล็ก ตำบล โรงช้าง อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย (ใน ศูนย์เด็กเล็กมีเด็กทั้งสิ้น 106 คน) ผู้ป่วยราย แรก เริ่มป่วยวันที่ 3 มกราคม 2545 รายสุดท้าย เริ่มป่วยวันที่ 8 มกราคม 2545 อาการที่พบ ส่วนใหญ่คือ อาเจียน และถ่ายเหลว บางรายมี ไข้ ผู้ป่วยทั้ง 22 ราย ได้รับการรักษาที่ โรงพยาบาลป่าแดด และรับไว้เป็นผู้ป่วยใน 3-4 ราย	ทางโรงพยาบาลป่าแดด ได้ ดำเนินการสอบสวนโรค เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2545 และสำนักงานสาธารณสุข จังหวัด ได้ส่งทีมสอบสวน เพิ่มเติมในวันที่ 8 มกราคม 2545 และได้ เก็บตัวอย่าง อุปกรณ์ ส่งตรวจเพาะเชื้อ Rectal swab culture และ ตรวจสอบภาพแม่ค้า และ ตรวจด้านสุขาภิบาล ขณะ

			ยังไม่ทราบผลการสอบสวนโรคนี้
--	--	--	-----------------------------

- 26 -

ข่าวการระบาดที่ต่อเนื่องจากสัปดาห์ก่อน

1. โรคหัดจังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ. 2544 มีผู้ป่วยจำนวน 508 ราย ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มอายุ 10 - 14 ปี (188 ราย) และกลุ่มอายุ 15 - 24 ปี (130 ราย) สัปดาห์แรกของปี 2545 (30 ธันวาคม - 5 มกราคม) พบผู้ป่วยเพิ่มขึ้นอีก 3 ราย
2. โรคหัดจังหวัดสุรินทร์ พ.ศ. 2544 มีผู้ป่วยรวม 74 ราย กระจายอยู่ใน 10 อำเภอ พบผู้ป่วยมากในกลุ่มอายุ 0 - 5 ปี 30 ราย รองลงมาคือ กลุ่มอายุ 10 - 14 ปี 16 ราย และ กลุ่มอายุ 6 - 9 ปี 14 ราย
3. โรคหัดจังหวัดปัตตานี พ.ศ. 2544 มีผู้ป่วยรวม 335 ราย กระจายอยู่ในทุกอำเภอ ผู้ป่วยส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มอายุ 0 - 5 ปี 194 ราย รองลงมาคือกลุ่มอายุ 6 - 9 ปี 84 ราย

บันทึกท้ายบท

ก้าวหน้าโรคฉบับนี้ขอเปลี่ยนจากเรื่องของโรคเป็น ความคลาดเคลื่อนและความล่าช้าของข้อมูลเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยาเร่งด่วน และเพื่อเป็นการก้าวให้ทันกับโรคจริง ๆ จึงขอความร่วมมือจากชาวระบาดวิทยาทุกท่านส่งรายงานโรคให้ทันเวลาและรายงานข้อมูลให้ถูกต้องทั้งจำนวนผู้ป่วยในสัปดาห์นั้นๆ และผู้ป่วยสะสม

ข้อมูลเฝ้าระวังโรคสัปดาห์ที่น่าสนใจคือโรค Leptospirosis มีจำนวน 15 ราย เสียชีวิต 1 ราย มีรายงานมากที่สุดจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 10 ราย โดย 9 รายอยู่ในเขต 5 ได้แก่จังหวัดชัยภูมิ 5 ราย สุรินทร์ 3 ราย และมหาสารคาม 1 ราย ส่วนอีก 1 รายอยู่ในเขต 7 จังหวัดร้อยเอ็ด มีรายงานผู้ป่วยจากภาคใต้ 4 ราย อยู่ในจังหวัดชุมพร 2 ราย เสียชีวิต 1 ราย ระนองและกระบี่จังหวัดละ 1 ราย ภาคกลางมีรายงานผู้ป่วย 1 ราย ที่จังหวัดชัยนาท เนื่องจากมีผู้ป่วยเสียชีวิต 1 รายที่ภาคใต้ จึงอยากให้ภาคที่มีผู้ป่วยน้อยในปีที่ผ่านมาได้ตระหนักถึงโรคนี้ด้วย โดยเฉพาะในช่วงปลายปีถึงต้นปี (ธันวาคม - กุมภาพันธ์) เป็นช่วงที่มักมีผู้ป่วยเพิ่มขึ้นเนื่องจากเป็นฤดูกาลเก็บเกี่ยวและผู้ป่วยส่วนใหญ่อยู่ในวัยทำงานและเป็นเกษตรกร จึงควรเร่งดำเนินการป้องกันโรคในพื้นที่

สำหรับสรุปข่าวการระบาดนั้นเป็นข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบเบื้องต้น จึงอาจมีความ คลาดเคลื่อนและยังไม่สมบูรณ์ซึ่งหากผู้รับผิดชอบดำเนินการสรุปและส่งข้อมูลมาเผยแพร่ต่ออีก ก็จะทำให้เกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้น

ข่าวประชาสัมพันธ์

ขอเชิญทุกท่านร่วมให้ข้อคิดเห็น และติดตามความก้าวหน้าของการปฏิรูปร่างระบาดวิทยาจังหวัดทางระบบอินเทอร์เน็ตในหัวข้อ “เวทีปฏิรูปร่างระบาดวิทยา” ที่เว็บไซต์ กองระบาดวิทยาหรือที่ <http://members2.mweb.co.th/epipro/>

ขอเชิญชวนผู้ที่สนใจทุกท่าน เตรียมส่งผลงานทางวิชาการเข้าร่วมนำเสนอ ในการสัมมนาระบาดวิทยาแห่งชาติ ครั้งที่ 15 ระหว่างวันที่ 22 – 24 พฤษภาคม 2545 ณ กรุงเทพมหานคร รายละเอียดจะแจ้งให้ทราบในภายหลัง

- 27 -

ปฏิทินงานระบาดวิทยาประจำเดือนมกราคม 2545

วัน เดือน ปี	กลุ่มงาน/ฝ่าย/คณะ	กิจกรรม
9-10 มกราคม 2545	สถาบันพัฒนานักระบาดวิทยา	- อบรมการวิเคราะห์ Sampling and sample size เพื่อสุ่มตัวอย่างและหาขนาดตัวอย่างในการศึกษาทางระบาดวิทยา
14-15 มกราคม 2545	กลุ่มงานระบาดวิทยาโรคเอดส์	- ประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการศึกษาอัตราการถ่ายทอดเชื้อเอชไอวี จากแม่สู่ลูก
14 มกราคม 2545	ฝ่ายเผยแพร่	- การประชุมเชิงปฏิบัติการสื่อมวลชนกับงานระบาดวิทยา
15 มกราคม 2545	ฝ่ายเผยแพร่	- นักศึกษาแพทยมหาวิทาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ ประสานมิตร ศึกษาดูงาน
20-23 มกราคม 2545	กลุ่มงานระบาดวิทยาโรคติดเชื้อ	- ประชุมเชิงปฏิบัติการเสนาธิการเพื่อการควบคุมโรคไข้เลือดออก
24 มกราคม 2545	ฝ่ายบริหารงานทั่วไป	- ประชุมบริหารและวิชาการประจำเดือน กองระบาดวิทยา
31 มกราคม 2545	ฝ่ายเผยแพร่	- นักศึกษาแพทย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ศึกษาดูงาน

คณะที่ปรึกษา	นายแพทย์สุชาติ เจตนเสน นายแพทย์คำนวณ อึ้งชูศักดิ์ นายแพทย์สมศักดิ์ วัฒนศรี
บรรณาธิการที่ปรึกษา	นายสัตวแพทย์ประวิทย์ ชุมเกษียร นายองอาจ เจริญสุข
บรรณาธิการประจำฉบับ	นายแพทย์สุริยะ ลูหะรัตน์ นางลลารัตน์ ผาดีนาวัน นางสาวมยุรี เปาประคิษฐ์ นางสาวเสาวพักตร์ อ้นจ้อย
บรรณาธิการผู้ช่วย/ผู้จัดการฝ่ายผลิต	นางกาญจณีย์ คำนาคแก้ว
งานข้อมูล	นางสาวเพ็ญศรี จิตรนารถพัทธ์ นางลัดดา ลิขิตอึ้งวรา นายประเวศน์ แยมชื่น
งานพิสูจน์อักษร	นางพนมศิริ วัฒนาสุรจิตต์ นางกาญจณีย์ คำนาคแก้ว นางสาวสิริลักษณ์ รังยิวังศ์ นางสาวสิรินทรา พุทธระกูล นายสุเทพ อุทัยฉาย
งานพิมพ์	นางสาวกัทธา กาดิโตน นางสาวสมหมาย อัมขลิบ
ออกแบบปกและจัดทำรูปเล่ม	นายอมยา ทุกกะนันนท์ นายประมวล ทุมพงษ์
งานสมาชิกและการจัดส่ง	นางสาววรรณศรี พรหมโชคชัย นางนงลักษณ์ อนุดี นายสวัสดิ์ สว่างชม

